Rahandusministeeriumi selgitused raamatupidamise seaduse ja audiitortegevuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (991 SE) huvirühmade arvamustele

Arvamus		Rahandusministeeriumi kommentaar
Eesti Tööandjate Keskliit		
1	Eelnõu eesmärk on vähendada ettevõtjate halduskoormust ja muuta peaasjalikult kestlikkusearuandlusega seotud koormust proportsionaalsemaks. See on üks Keskliidu liikmete korduvatest ettepanekutest, millel on ettevõtete halduskoormusele märkimisväärne mõju. Meil on hea meel, et ettepanek on jõudnud eelnõusse, kuid teeme ettepaneku rakendada sama põhimõtet ka raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli kohustusele nende osaühingute puhul, mille ainus osanik on füüsiline isik. Oleme auditeerimiskohustuse piirmäära tõstmise ettepaneku teinud 2025. aastal efektiivsuse ja majanduskasvu nõukojale, mida see ka toetas. Samuti oleme teinud ettepaneku Euroopa õigust Eestis nõutust rangemal kujul mitte üle võtta, mida nii efektiivsuse ja majanduskasvu nõukoja kui valitsuse liikmed on toetanud. Palume majanduskomisjonil võtta ettepanek arutusele ning esitada see eelnõule muudatusettepanekuna. Ettepaneku sisu lühidalt: 1) Osaühingul, mille ainus osanik on füüsiline isik, tekib raamatupidamise aastaaruande auditi kohustus alles siis, kui kahel järjestikusel aruandeaastal ületavad vähemalt kaks järgmisest kolmest näitajast piirmäära: müügitulu või tulu 15 000 000 eurot, varad 7 500 000 eurot ja keskmine töötajate arv 50. Need on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL artikli 3 lõike 2 kohased väikeettevõtja suurimad lubatud piirmäärad. 2) Sellisele osaühingule ei kohaldata audiitortegevuse seaduse § 91 lõike 2 ühe näitaja testi. 3) Sellisele osaühingule ei kohaldata audiitortegevuse seaduse § 92 lõigetes 1 ja 2 sätestatud ülevaatuse kohustust.	Eelnõu näol on tegemist Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2026/470 ülevõtmisega ning sellega puutumust mitteomavate ettepanekute lisamine kiireloomulise eelnõu juurde ei ole otstarbekas. Kõnealust ettepanekut on võimalik teha käesoleva aasta lõpus esimesele kooskõlastusringile saadetava audiitortegevuse seaduse asendusseaduse eelnõu juures. Esialgsel hinnangul kahjustab ettepanek Eesti majandusruumi läbipaistvust ega ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2013/34/EL, 26. juuni 2013, mis käsitleb teatavat liiki ettevõtjate raamatupidamise aastaaruandeid ja konsolideeritud finantsaruandeid. Sellel ettepanekul puudub ka mõjuanalüüs. Täpsemad põhjendused ettepanekuga mittenõustumise osas on järgmised: **Audiitorkontrolli vajalikkus** Eesti finantspoliitika eesmärk on meie majandusruumi läbipaistvuse ja usaldusväärsuse tagamine. See garanteerib omakorda stabiilsuse ja teadmise, et avalike andmete alusel tehtud otsused on asjakohased nii avalikus kui erasektoris. Audiitorkontroll tagab, et ettevõtte välised osapooled (hankijad, tarnijad, finantseerijad, investorid, toetuste andjad (PRIA, KIK jt), avalik sektor), kes tavapärase ettevõtte äritegevusega ei ole seotud, saavad usaldada ettevõtte finantsnäitajaid. Audiitorkontrolli tulem ei ole suunatud ettevõtte omanikele. Kui ettevõtte omanikel tekib vajadus, siis sellegipoolest saavad ka nemad sellest täiendavat kindlust. Audiitorkontrolli ulatuse määramisel tuleb eelkõige lähtuda avalikust huvist. Esitatud ettepanek lähtub aga ainult ettevõtte vaatest (majandushuvi), ega ole seetõttu õige lähtekoht.

	4) Erisus ei kehti avaliku huvi üksustele, riigi otsustusõigusega osaühingutele ega juhul, kui auditi või ülevaatuse nõue tuleneb osaühingu põhikirjast või osaniku otsusest. 5)Uut korda kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 2027. aasta 1. jaanuaril või hiljem. Eelnõu muutmise sõnastuslikud ettepanekud: 1) Eelnõu § 2 täiendatakse pärast punkti 4 punktiga 4^1 järgmises sõnastuses: „4^1) seadust täiendatakse §-ga 93^1 järgmises sõnastuses: §. 93^1. Füüsilisest isikust ainuosanikuga osaühingu erisus (1) Käesoleva seaduse § 91 lõigetes 1 ja 2 sätestatud kohustust ei kohaldata osaühingule, mille ainus osanik on kogu aruandeaasta jooksul füüsiline isik, välja arvatud juhul, kui osaühingu raamatupidamise aastaaruandes toodud näitajatest vähemalt kaks ületavad kahel järjestikusel aruandeaastal alljärgnevaid tingimusi: 1) müügitulu või tulu 15 000 000 eurot; 2) varad bilansipäeva seisuga kokku 7 500 000 eurot; 3) keskmine töötajate arv 50 inimest. (2) Käesoleva seaduse § 92 lõigetes 1 ja 2 sätestatud kohustust ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud osaühingule. (3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud osaühing on kohustatud koostama konsolideeritud majandusaasta aruande, lähtutakse lõikes 1 nimetatud näitajate hindamisel konsolideeritud näitajatest. (4) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata osaühingule, mis on käesoleva seaduse § 13 lõikes 1 nimetatud avaliku huvi üksus või milles riigil on vähemalt otsustusõigus riigivaraseaduse tähenduses, ega osaühingule, mille põhikiri või osaniku otsus näeb ette raamatupidamise aastaaruande auditi või ülevaatuse. 2) Eelnõu § 2 täiendatakse pärast punkti 6 punktiga 6^1järgmises sõnastuses:	Audiitorkontrolli reguleerimisel on vajalik silmas pidada üldpilti. **2) Audiitorkontrolli põhjendatuse lähtekohad (ettevõtte suurus, mitte omanike arv)** Ettepanekus esitatud audiitorkontrolli kriteeriumi üks lähtekohtadest, st ettevõtte omanike arv, ei ole asjakohane. Audiitorkontrolli vajalikkuse väljaselgitamiseks tuleb lähtuda ettevõtte suurusest (müügitulu, varad, töötajate arv). Selline lähtekoht on kõikidel Euroopa Liidu liikmesriikidel. Ülaltoodud direktiiv näeb ette ühese lähenemise audiitorkontrolli kehtestamisele, st, et audiitorkontrolli kohustus peab kohalduma kõikidele kindla suurusega ettevõtetele olenemata äriühingu liigist ja omanike arvust. Kui varasemalt oli meil aktsiaseltsidel absoluutne auditi kohustus, siis see on muutunud ning käesoleva aasta lõpus plaanime saata esimesele kooskõlastusringile audiitortegevuse seaduse asendusseaduse, millega ühtlustatakse muuhulgas ka audiitorkontrolli kohustuse kohaldumise lähtekohad. Asendusseaduse kohaselt lähtutakse edaspidi kõikide äriühingu liikide puhul audiitorkontrolli kohustuse kohaldumisel ainult nende suurusest. Seetõttu oleme plaaninud jätta eelnõust välja ka aktsiaseltsi aktsionäride arvust tuleneva audiitorkontrolli erisuse. Ka ettevõtte õiguslik struktuur ei ole asjakohane kriteerium. Ühe füüsilisest isikust osanikuga osaühing ettevõte võib olla näiteks: 1) suure kontserni emaettevõte; 2) mitme tütarettevõtte omanik; 3) olulise avaliku rahastusega ettevõte; 4) keeruka finantsstruktuuriga ettevõte; 5) suure majandusliku või ühiskondliku mõjuga ettevõte. Seega ei ole üks füüsilisest isikust osanik asjakohane argument audiitorkontrollist vabastamiseks. Isegi kui ettepanek oleks sisuliselt asjakohane ja põhjendatud, tooks see kaasa

	6[1]) seadust täiendatakse §-ga 185[5] järgmises sõnastuses: „§ 185[5]. Füüsilisest isikust ainuosanikuga osaühingu erisuse rakendamine Käesoleva seaduse §-i 93[1] kohaldatakse raamatupidamise aastaaruannetele aruandeperioodide kohta, mis algavad 2027. aasta 1. jaanuaril või hiljem. Paragrahvi 93[1] lõikes 1 nimetatud kahe järjestikuse aruandeaasta hindamisel võetakse arvesse ka käesoleva paragrahvi jõustumisele eelnenud aruandeaasta näitajaid.	audiitorkontrolli regulatsiooni ebaproportsionaalse keerukuse. Ettepanek erineb kehtivast aktsiaseltsi regulatsioonist, kuna lisaks omaniku arvule eristatakse ka füüsilisest isikust omanikku ja äriühingust omanikku. Ka piirmäärade lävendid erineks olenevalt omandistruktuurist ja juriidilisest vormist. Lisaks võimaldaks selline regulatsioon auditikohustuse vältimist ettevõtte omandistruktuuri muutmisega. Kõigile ühtne ettevõtte suurusest lähtuv kolmel kriteeriumil põhinev regulatsioon on lihtne ja tagab audiitorkontrolli eesmärgi täitmise. **Halduskoormus** Rahandusministeerium jälgib iga-aastaselt audiitorkontrolli kohustuse statistikat. Viimase kümne aastaga on juriidiliste isikute arv kasvanud ca 90%, majanduslikult aktiivsete juriidiliste isikute arv ca 34% (ca 200 000 ettevõtet kokku). Ettevõtete arv, kellel on audiitorkontrolli kohustus, on vähenenud kümne aastaga ca 15% ning neid on ca 8000 ettevõtet. 2024. aastal oli audiitorkontrolliga ettevõtete protsent 3,2 kõigist majandusaasta aruande esitanud ettevõtetest. 2024. aasta lõpul jõustunud 25% võrra piirmäärade tõstmine omas suurt mõju. Eeldasime et ca 550 ettevõtet liigub auditi töövõtult ülevaatuse töövõtule ning ca 580 ettevõtet vabaneb audiitorkontrollist täielikult, kuid reaalne muutus oli kaks korda suurem, st, et täielikult vabanes audiitorkontrolli kohustusest ca 1100 ettevõtet. Oleme võrrelnud ka Eesti audiitorkontrolli kohustust meie lähiriikidega. Võrreldes Soome, Rootsi, Läti ja Leeduga on meie piirmäärad kõrgemad (kohustatud isikuid on vähem), samuti on Eesti üks vähestest Euroopa Liidu liikmesriikidest, kus on ülevaatuse kontroll võimalik (lihtsam ja odavam töövõtt), enamikes riikides on vaid audit. 2010. aastast oleme seadnud audiitorkontrolli kohustuse lähtekohaks Pareto 80:20 printsiibi, mille järgi saab 80% tulemist kätte 20% pingutusega

		(audiitorkontrolli kohustus). See tähendab, et püüame võimalikult vähese kontrolliga tagada, et 80% meie majanduse finantsnäitajatest oleks kontrollitud. 80% Eesti ettevõtete müügitulu ja varade kontrolli saame tehtud 3,2% ettevõtete audiitorkontrolliga. **Ebavõrdne kohtlemine** Esitatud ettepanek paneb erinevad äriühingu liigid ebavõrdsesse seisu. Ettepanekus ei ole selgitud, miks näiteks ühe osanikuga osaühing, kelle osanik on füüsiline isik, peaks olema audiitorkontrollist vabastatud, kuid seevastu lasuks osaühingul, millel on äriühingust osanik, audiitorkontrolli kohustus. Näiteks kahe füüsilisest isikust osanikuga väikeettevõte jääks erandist välja, samal ajal kui ühe füüsilisest isikust osanikuga oluliselt suurem ettevõte saaks kõnealust erandit kasutada. Selline eristamine ei ole sisuliselt millegagi põhjendatud. Kõnealune ebavõrdne kohtlemine laieneks ka teiste äriühingute juriidilistele vormidele. **Analüüsi puudumine** 2024. aastal lõpul täiendati audiitortegevuse seadust sättega (kokkulepe majanduskomisjonis), mis nägi ette, et Rahandusministeerium analüüsib iga kahe aasta tagant audiitorkontrolli kohustust ning vajadusel teeb ettepaneku piirmäärasid muuta. Oleme selle seadusemuudatuse mõju saanud analüüsida vaid 2024. aastal. 2025. aasta analüüs valmib järgmisel kuul. Esitatud ettepanek ei võta arvesse, et audiitorkontrollil on laiem mõju kui audiitorkontrolli kohustusega ettevõtete raha- ja ajakulu. Ettepanekukohast analüüsi ei ole ettepanekule lisatud. Esitatud ettepanekust nähtub vaid, et soovitakse vabastada teatud osaühingud auditi ja ülevaatuse kohustusest. Ettepanekus ei ole välja toodud millistele sisulistele analüüsidele ja andmetele on ettepaneku tegemisel tuginetud. Nii näiteks ei ole välja toodud

		kui palju on Eestis selliseid ettevõtteid, mida ettepanek puudutaks, ega muid olulisi andmeid, mille põhjal ettepanekut teha. Analüüsimata ettepaneku tegemine ei pruugi toetada Eesti finantspoliitika eesmärkide saavutamist. Ettepanekul puudub ka mõjuanalüüs ning esitatud ei ole ühtegi arvulist näitajat mõistmaks ettepaneku mõju. Mõjuanalüüs peaks hõlmama ka väliste osapoolte ja regulatsiooni killustatuse mõjude hinnanguid. **Äritegevuse eripärad** Üldjuhul tekib audiitorkontrolli kohustus sellistel väikeettevõtetel, kellel on palju vara (70%), (üle 50 töötaja (23), mistõttu nad ületavad audiitorkontrolli piirmäärasid. Kuna paljud neist tegelevad varahaldusega, oleks äriseadustiku muutmise järgselt kohane neil valida sobivam ühingu vorm (erasihtasutused).
Eesti Raamatupidajate Kogu		
2	Kooskõlastustabeli märkuses nr 11 on arvestatuks märgitud ettepanek sõnastada RPS § 62 lg 19 tervikuna ümber ning sätestada seal kohaldamise algusena 01.01.2026 või hiljem algavad aruandeperioodid. Eelnõu § 1 punkt 16 muudab aga üksnes kohustatud isikute kirjeldust ega muuda kehtivas § 62 lg-s 19 sisalduvat 2027. a alguskuupäeva. Palume viia eelnõu, seletuskiri ja kooskõlastustabel kooskõlla, et mõlemas oleks selgelt arusaadavad tähtajad. Lisaks palume selgitada kalendriaastast erinevate majandusaastate käsitlust. Näiteks peab olema üheselt arusaadav, milline kord kohaldub perioodile 01.07.2025 - 30.06.2026, kui ettevõtja kuulus seniste kohustatud isikute hulka, kuid ei vasta uutele piirmääradele. Eelnõus on määravaks perioodi lõpp, samal ajal kasutatakse seletuskirjas ka 01.01.2026 või hiljem algava majandusaasta kirjeldust.	Raamatupidamise seaduse (RPS) § 62 lõige 18 kehtestab (ja siinne muudatus piirab/lühendab) vaid direktiivis algselt sätstatud kestlikkusaruandjate ringi kohustuste kehtivusaega (2024-2025 alanud majandusaastad). RPS § 62 lõige 19 kehtestab eelnõuga ülevõetava direktiivi järgsete kestlikkusaruandjate (müügitulu üle 450 000000 euro ja üle 1000 töötaja) kohustuste kehtivusaja (alates 2027. majandusaastast). Kui majandusaasta lõppeb hiljem kui 31.12.2025, siis RPS § 62 lõikes 18 sätestatud isikute ringil kestlikkusaruande esitamise kohustust enam ei ole.
3	**Piirmäärade võrdlusperiood ja kontserni näitajad**	Nagu ka tervikuna raamatupidamise seaduses konsolideerimisgruppi puudutavas osas, lähtutakse siingi

	Eelnõu § 1 punktis 3 kavandatud RPS § 24 lg 2 sõnastus seob müügitulu aruandeaastale eelneva aastaga ning keskmise töötajate arvu majandusaastaga. Rakendussätte § 62 lg 18 kavandatav sõnastus võib aga jätta mulje, et ka töötajate arv määratakse aruandeaastale eelneva aasta alusel. Palume võrdlusperioodid ühtlustada või praegust erinevust selgelt põhjendada, et piirmäärade lähedal olev ettevõtja saaks oma kohustuse õigesti kindlaks teha. Kontserni puhul palume RPS § 31 lg 4 sõnastuses üheselt väljendada, et müügitulu ja töötajate arvu kriteeriume hinnatakse konsolideeritud alusel. Seletuskirjas tuleks esitada näide valdusettevõtjast, kelle enda näitajad jäävad piirmääradest allapoole, kuid kontserni näitajad ületavad neid.	konsolideeritud näitajatest. Sellekohase selgitava lause võib võimalusel seletuskirja lisada.
4	**Kaitstud ettevõtja õiguste praktiline rakendamine** Toetame kaitstud ettevõtja õigust piirduda kestlikkusaruande jaoks teabe esitamisel vabatahtlikus standardis sätestatud teabega. Samas vajab täpsustamist kavandatava RPS § 61³ lg-te 8 ja 9 koostoime. Lõige 8 keelab standardi mahtu ületava teabe nõudmise olenemata kokkulepetest, samas kui lõige 9 reguleerib olukorda, kus sellist teavet siiski nõutakse, ning näeb ette teavitamise ja keeldumise korra. Palume eristada kohustuslikku teabenõuet ja vabatahtliku lisateabe küsimist ning selgitada, kuidas lõikes 9 sätestatud korda rakendada kooskõlas lõike 8 keeluga. Samuti peaks selgitusest nähtuma, et lõige 10 ei loo kaitstud ettevõtjale iseseisvat seadusest tulenevat teabe esitamise kohustust.	Nõustume eelnõus RPS § 61^3 lõike 9 teise lause muutmisega. Uus sõnastus võiks olla järgmine: „(9) Kui kaitstud ettevõtja keeldub rohkemat teavet esitamast, loetakse kestlikkusaruandja väärtusahelat puudutava teabe esitamise kohustus täidetuks ka juhul, kui teave esitatakse kestlikkusaruandluse vabatahtlikus standardis nõutud ulatuses.“;
5	**Vabatahtlik aruandlus ja audiitorkontrolli kohustus** Palume täpsustada, et ettevõtjale, kellel puudub seadusest tulenev kestlikkusaruande koostamise kohustus, ei too üksnes vabatahtliku kestlikkusaruandluse standardi	Kehtib üldprintsiip, st et kehtivad üksnes need kohustused, mis on reaalselt seaduses sätestatud, mitte vastupidi.

	kasutamine iseenesest kaasa kestlikkusaruande audiitorkontrolli kohustust. Samuti ei muuda standardi vabatahtlik kasutamine ettevõtjat iseenesest RPS § 24 lg-s 2 nimetatud kohustatud kestlikkusaruandjaks. Kooskõlastustabeli märkuses nr 14 esitatud vastus selgitab eelkõige tehinguosaliste lepinguvabadust. ERK peab vajalikuks eristada seadusest tulenevat kohustust ja lepinguga võetud kohustust. Lepinguvabaduse selgitus ei anna iseseisvat vastust küsimusele, kas vabatahtlikult koostatud aruandele rakendub seadusest tulenev kontrollikohustus. Palume vastav selgitus lisada seletuskirja ja praktilisse juhendisse.	
6	**Praktilise rakendusinfo avaldamine** ERK varasem ettepanek avaldada muudatuste rakendamise praktiline kokkuvõte on kooskõlastustabeli märkuses nr 15 võetud teadmiseks. Palume määrata selle koostamise eest vastutaja ja avaldamise aeg, et juhised oleksid ettevõtjatele ja raamatupidajatele kättesaadavad aegsasti enne asjaomaste aruannete koostamist.	Võtame teadmiseks.
Eesti Roheline Liikumine		
7	Eelnõu muudatused tekitavad keskkonnakaitse vaatest järgnevaid riske: 1) Läbipaistvuse märkimisvääne vähenemine enamiku keskmise ja suurema mõjuga ettevõtete puhul, kes seni pidama hakkama aru andma oma süsinikujalajäljest, ressursitõhususest, elurikkuse mõjudest ja reostusest, vabastatakse seadusjärgsest aruandluskohustusest. See tekitab olukorra, kus avalikkusel, investoritel ja tarbijatel puudub ligipääs olulisele keskkonnateabele. Kui aruandluskohustus kaob paljudelt ettevõtetelt, siis milline mehhanism tagab edaspidi, et suure keskkonnamõjuga ettevõtete tegevus on läbipaistev, nende mõjud mõõdetud ja nende juhtimisotsused kontrollitavad?	1)Eelnõu eesmärk ei ole vähendada ettevõtete keskkonnaalast läbipaistvust, vaid muuta kestlikkusaruandluse kohustus proportsionaalsemaks ja suunata kohustuslik aruandlus eelkõige kõige suurema majandusliku, keskkonnaalase ja ühiskondliku mõjuga ettevõtetele. Kestlikkusaruandluse kohustuse lõppemine ei tähenda ettevõtte keskkonnaalase teabe esitamise kohustuste lõppemist. Ettevõtetele jäävad kehtima muudest õigusaktidest tulenevad kohustused, sealhulgas keskkonnalubade, keskkonnaseire, heitkoguste, jäätmekäitluse, veekasutuse ja keskkonnamõju hindamisega seotud nõuded. Seega ei ole keskkonnateave kättesaadav üksnes kestlikkusaruannete kaudu. Olulist teavet kogutakse ja

	2) Seaduse muudatuseelnõu metodoloogia ei taga põhjuslikku seost, sest ettevõtte käive ja töötajate arv ei ole otseses seoses tema keskkonnamõju suurusega. Näiteks võib suure energiatarbimise, ressursikasutuse või heitkogustega tööstusettevõte jääda mõlemast kehtestatavast piirmäärast allapoole, kuigi tema tegevusega kaasnevad olulised keskkonnamõjud. Seega tuleks kaaluda proportsionaalset ja riskipõhist lähenemist, mis tagaks olulise keskkonnateabe avalikustamise ka nende ettevõtete puhul, kelle tegevusel on märkimisväärne mõju, kuid kes ei kuulu enam kohustuslike kestlikkusaruandjate hulka. 3) Rohepesu ohu kasv ja seire raskenemine. Seletuskirjas endas on välja toodud, et ülejäänud ettevõtete osas muutub kestlikkusteabe avalikustamine ebaühtlaseks. Kuna puudub väline kohustuslik auditeeritud aruandlus, on ettevõtetel lihtsam esitada eksitavat või poolikut infot oma keskkonnamõjude kohta ilma, et seda sõltumatult kontrollitaks. Vabatahtlik aruandlus ei pruugi tagada kestlikkusandmete järjepidevust, võrreldavust ega sõltumatut kontrollitavust. Tekib oht, et ettevõtted avalikustavad eelkõige neile soodsaid näitajaid, samal ajal kui olulised negatiivsed mõjud jäävad kajastamata. Selle riski vähendamiseks tuleks toetada ühtse ja proportsionaalse kestlikkusandmete avalikustamise raamistiku kasutamist, lähtudes võimaluse korral VSME standardist ja olemasolevatest riiklikest andmeallikatest. 4) Aruandluskulude kokkuhoiu mõju keskkonnale on ebaselge. Seletuskirjas tuuakse ühe võimaliku kasuna välja, et ettevõtetel jääb rohkem raha kestlikkusega seotud tegevusteks. Kas kokkuhoitud raha läheb näiteks energiatõhususe parandamiseks või muudeks kuludeks, see sõltub ettevõtte enda otsusest. Ettevõtte jaoks on aruandluskulude vähenemine	avalikustatakse ka riiklike keskkonnaandmebaaside, keskkonnalubade ja järelevalvemenetluste kaudu. Lisaks jääb ettevõttele võimalus avaldada kestlikkusteavet vabatahtlikult. Eelnõu võimaldab kasutada selleks Euroopa Komisjoni poolt ette nähtud vabatahtlikku kestlikkusaruandluse standardit (VSME). Samas tuleb tunnistada, et kestlikkusaruandluse kohustuse piiramine vähendab osade ettevõtete puhul standardiseeritud ja sõltumatult kontrollitud teabe kättesaadavust. See on muudatuse üks võimalikest kõrvalmõjudest. 2) Üle 450 miljonise käibe ja üle 1000 töötajaga ettevõtted ei pruugi alati olla suurima keskkonnamõjuga võrreldes mõne väiksema ettevõttega, kuid siiski on need eriti Eesti kontekstis suured ettevõtted nii läbi oma tegevuse kui tööandjana tegutsedes, mis tähendab, et nad on olulise mõjuga. Direktiiv ei näe ette riskipõhist lähenemist keskkonnamõju teabe avalikustamisel. Suurema keskkonnariski juhtimise regulatsioon tuleneb eelkõige keskkonna valdkonna õigusaktidest, mis tavapäraselt hõlmavad ka teatud avalikustamise nõudeid. Eelnõuga võetakse üle Euroopa Liidu direktiivis (EL) 2026/470 sätestatud lähenemine, mille kohaselt kuuluvad edaspidi kohustuslike kestlikkusaruandjate sihtrühma väga suure müügitulu ja töötajate arvuga ettevõtted. Euroopa Liidu tasandil on sellise lähenemise eesmärk vähendada halduskoormust ja suunata aruandluskohustus kõige suurematele ettevõtetele. 3) Nõustume, et vabatahtliku aruandluse puhul võib tekkida oht, et ettevõtted avalikustavad valikuliselt eelkõige positiivset teavet ning jätavad negatiivsed keskkonnamõjud piisava tähelepanuta. Samas ei tähenda kestlikkusaruandjate ringi piiramine seda, et ettevõtted võiksid edaspidi esitada oma keskkonnamõjude kohta eksitavat või tõendamata teavet. Väiksematele ettevõtetele jääb võimalus kasutada vabatahtlikku VSME standardit.

	küll rahaline võit, kuid ebaselgeks jääb selle keskkonnakasu. 5) Jääb ebaselgeks, miks on finantsaudiitori kutse tingimata eelduseks ning kuidas tagatakse sisuline keskkonna- ja sotsiaalvaldkonna pädevus? Eelnõu järgi saab kestlikkusvandeaudiitor olla üksnes finantsvandeaudiitori kutsega inimene. Finantsaruandluse kontrollimise oskus ei tähenda automaatselt võimet hinnata näiteks elutsükliandmeid, heitkoguste arvutusi või elurikkuse mõjusid. 6) Seadus peaks säilitama tasakaalu keskkonnakontrollis. Tuleb tagada, et hoolimata aruandluskohustuse piiramisest ei lõdvendataks keskkonnanõudeid ja et suuremate ettevõtete keskkonnamõjude järelevalve säilitaks oma ranguse.	Euroopa Komisjoni ja tarbijakaitseametite rohepesu ühisuuringud toovad suuremat teadlikkust, tarbijate eksitamine on ka tarbijakaitseameti fookuses. Avalik surve ning meedia sekkumine toovad suuremate ettevõtete valeväited tihtipeale avalikkuse ette. Kolmanda sektori organisatsioonid juba tänasel päeval analüüsivad põhjalikult ettevõtte poolt väljapoole kuvatavat infot (näiteks kampaaniad). 4) Tegemist on ettevõtjate halduskoormuse vähendamisega, mille tulemusel saab ettevõte kasutada vabanevaid ressursse enda majandustegevuse arendamiseks, sealhulgas näiteks keskkonnahoidlikeks investeeringuteks ja innovatsiooniks. 5) Finantsvandeaudiitori kutse nõude kehtestamise põhjuseks on asjaolu, et kestlikkusaruandlus on tihedalt seotud ettevõtte finantsaruandluse, finantsseisundi ja riskidega. Seetõttu on asjakohane nõuda, et kestlikkusvandeaudiitoril oleksid ka finantsaruandluse ja audiitorkontrolli alased teadmised. Tegemist on direktiivi kohustusliku ülevõtmise sättega. 6) Eelnõuga ei muudeta keskkonnakaitse ega -järelevalve valdkonna regulatsioone.
8	Lisaks on meie hinnangul antud seaduse muudatuseelnõus järgmiseid puudujääke töötajate heaolu kaitses: 1) Töötajate, tarbijate ja kogukondade õiguste piiramine: Nagu seletuskirjas tõdetakse, suureneb kodanike haavatavus, kuna ühiskonnas on vähem kontrollitud ja avalikku teavet suurettevõtete tegevuse tegelike mõjude kohta. Näiteks kohalike kogukondade võimalused kaitsta oma huve suurtootmiste või keskkonnariskidega projektide läheduses vähenevad. 2) Risk töötajate ja tarneahela nõrgemale kaitsele: Sotsiaalsete riskide (sh inimõiguste rikkumised globaalsetes tarneahelates) hindamine ja maandamine kaotab paljude ettevõtete jaoks süsteemse raamistiku. Väiksemate ettevõtete kaitsmine ebaproportsionaalse aruandluskoormuse eest on põhjendatud. Samas ei tohi piirata võimalusi tuvastada ja hinnata olulisi keskkonna- ja	1) Eelnõuga ei piirata töötajate, tarbijate ega kohalike kogukondade õigusi, vaid vähendatakse kestlikkusaruandluse kohustuse ebaproportsionaalset ulatust ning suunatakse kohustuslik aruandlus kõige suurematele ettevõtetele. Kestlikkusaruandluse kohustuse puudumine ei vabasta ettevõtet tööõiguse, töötervishoiu, tööohutuse jms nõuete täitmisest. Samuti ei tähenda aruandluskohustuse piiramine seda, et töötajatel või kohalikel kogukondadel kaoks õigus oma huve kaitsta, saada seaduses ettenähtud teavet või pöörduda pädevate asutuste poole. 2) Tegemist ei ole töötajate õiguste jms rikkumiste tuvastamiseks vajaliku teabe kogumise keelamisega. Ettevõtte hoolsuskohustuse täitmisel tuleb jätkuvalt lähtuda kohaldatavatest nõuetest ja riskipõhisest lähenemisest. Piirang puudutab vaid aruandluse eesmärgil küsitavat teavet. Kui tegu on valdkonnas

	inimõiguste riske väärtusahelates. Seega tuleb tagada, et aruandlusnõuete lihtsustamine ei takistaks põhjendatud ja proportsionaalset andmevahetust, sh teabe kogumist töötingimuste, inimõiguste, materjalide päritolu ja toodete keskkonnamõju kohta. Eelistada tuleks ühtlustatud andmenõudeid, mis vähendavad dubleerimist ja võimaldavad sama teavet kasutada mitme kliendi vajadusteks. 3) Ärisaladuse kaitse on vajalik, kuid see ei tohiks muutuda võimaluseks varjata olulisi negatiivseid keskkonna- või sotsiaalseid mõjusid. Eelnõu lubab teatud tingimustel jätta avaldamata ettevõtte äriseisundit kahjustavat või ärisaladusega seotud teavet, kuid siin tuleks nõuda selgeid ja kitsaid rakendamistingimusi.	tavapäraseks kujunenud andmestikuga või ettevõte strateegiliselt vajab seda kestlikkusinfot, siis võib ta seda küsida. Direktiivi põhjenduspunkti nr 39 kohaselt tuleb hoolsuskohustuse täitmisel esmalt kaardistada oma tegevuse ning tütarettevõtjate ja äripartnerite tegevuse üldised valdkonnad, kus kahjulikud mõjud on kõige tõenäolisemad. Selleks tuleb kasutada mõistlikult kättesaadavat teavet. 3) Tegemist ei ole üldise õigusega jätta avalikustamata ettevõtte jaoks ebamugavat või negatiivset kestlikkusteavet. Erandi kasutamine peab olema põhjendatud. Tegemist on direktiivi ülevõtmise sättega.